

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

Презентація курсу вільного
вибору

Українська філософія
для аспірантів 1 курсу

АНОТАЦІЯ

- В умовах становлення і розвитку української незалежної держави важливого значення набуває відродження національної культури і розвиток національної самосвідомості. Філософія є духовною квінтесенцією культури. Тому вивчення вітчизняної історії філософської думки набуває сьогодні особливого значення як суттєвий чинник національно-культурної самоідентифікації.
- Українська думка в Україні розвивалася у невідривному взаємозв'язку з традиціями Візантійської філософії, яка синтезувала античну філософську спадщину і культурну спадщину народів Сходу, а також у взаємозв'язку з традиціями західноєвропейської філософії у цілому. Тому вивчення історії української філософії дає можливість усвідомити культурно-історичний поступ України як складову частину світового культурного процесу. Таке усвідомлення є дуже важливим в умовах входження України у Західноєвропейське і світове культурне співтовариство.

МЕТА, ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Даний курс «Українська філософія» є важливим елементом професійної підготовки аспірантів відповідно до вимог сучасності.

Мета курсу – на підставі системного вивчення історії української філософії у контексті європейської філософської традиції сформувати у здобувачів цілісне уявлення про своєрідність української філософії як історико-філософський феномен, про її місце в історико-філософському і культурному розвитку Європи як духовної цілісності.

Предмет навчальної дисципліни – історія української філософії у контексті європейської філософської традиції.

Завдання курсу:

надати систематизовані уявлення про українську філософію як явище культури;

надати систематизовані уявлення про визначальні світоглядно-ментальні виміри української філософії;

сформувати у аспірантів ґрунтовні знання етапів розвитку філософської думки в Україні, їх світоглядну і предметну специфіку;

засвоїти основні змістовні

характеристики провідних напрямків, проблеми та концепцій, які існували в історії філософської думки в Україні;

досягнути глибокого усвідомлення багатовимірного взаємозв'язку розвитку української філософської думки з європейської філософською і культурною традицією;

сформувати навички самостійного пошуку і аналізу сучасної літератури з історії філософської думки в Україні;

сформувати навички застосування найважливіших світоглядно-методологічних ідей представників філософської думки в Україні для аналізу сучасних проблем людини і її буття в світі;

виявити загальне і особливе у розвитку сучасної української філософії в контексті світової.

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Модуль I
- Тема 1. Історія української філософії як наука і її ключові проблеми.
- Тема 2. Філософська думка Київської Русі.
- Тема 3. Філософія українського Ренесансу (XV – XVII ст.). Філософія українського бароко.
- Тема 4. Філософія Г.С. Сковороди та її культурно-світоглядне значення.
- Модуль II
- Тема 5. Філософія українського Просвітництва.
- Тема 6. Філософські ідеї в контексті процесів культурно-національного становлення у XIX ст.
- Тема 7. Академічна філософія другої пол. XIX - поч. XX ст. Розвиток української філософської думки наприкінці XIX - початку XX ст.
- Тема 8. Новітня українська філософія XX - XXI ст.

Основні форми роботи

Лекції

Іспит

Семінари

модульний
контроль

дискусії

тренінги

опитування

Ділові ігри

Складання
ментальних карт

Написання тез,
доповіді, есе

тестування

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- упорядковувати основний зміст усіх розділів курсу, основні етапи розвитку української філософської думки (історичні парадигми філософування);
- визначати та здійснювати аргументацію поглядів Видатних мислителів світової та української філософії, виходячи з різних соціокультурних та світоглядних контекстів;
- орієнтуватися у сукупності різних думок, концепцій, вірувань та цінностей, аргументувати власну світоглядну позицію, вести діалог і полілог, брати участь у дискусіях про засади життєдіяльності людини, а також формувати власну позицію у вирішенні складних проблем суспільної свідомості;
- використовувати досвід видатних мислителів минулої та сучасної філософії для ретельного аналізу закономірностей людського буття, більш глибокого розуміння особливостей розвитку природничого та соціального світу, й на цьому підґрунті краще розібратись з власним внутрішнім миром та стосунками з зовнішнім середовищем;
- формування системного наукового світогляду, професійної етики (дотримання норм і принципів академічної доброчесності) та загальнокультурного кругозору

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вміння обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом – мається на увазі як вміння зробити його повний або концентрований виклад так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

ВИКЛАДАЧІ

*Дроботенко
Мар'яна
Олександрівна,
доктор
філософських наук,
доцент*

*Корж Анна
Вікторівна,
кандидат
філософських наук,
доцент*